

KULTUR

Hemmeligheder og drømme

Har stjernefrøet fra
Nørrebro aldrig været
fristet til bare at leve
et liv i stilhed?

Interview: Ramez Mhaanna side 10

EN DAG BESTEMTE DEN DANSKE STJERNEMUSIKER SIG FOR AT SIGE SANDHEDEN: DET TOG SEKS ÅR, FØR HAN SA SIN FAR IGEN

Han er stjernefrøet fra Nørrebro. Den klassiske pianist, der voksede op i et muslimsk hjem i København, og som måtte tage et eksistentielt opgør med det, han kom fra, for at kunne leve med sin musik og sin seksualitet. Det kunne have kostet Ramez Mhaanna alt, hvad han havde kært, men han undgik at blive gift med pigen fra nabolandsbyen i Libanon. I et år hvor han også har udgivet anmelderroste plader, åbner han i dag Copenhagen Pride. Vi har i det seneste halve år fulgt i hælene på musikeren, hvis credo i dag er: »Man skal gå på scenen med den der følelse af, at 'I'm a star, honey!'«.

MICHAEL BO (TEKST)

FINN FRANSEN (FOTO)

Lyskeglen fortsætter over Damhusengen for fødderne af os. Østover.

Jeg har lige hørt Ramez Mhaanna spille en Beethoven-sonate, en af de store, i Rødovre.

Det er buldrende mørkt, da vi kommer ud, og vi aftaler at skrå over Damhusengen og se, om man kan købe en drink et stedovre på Vanløse-siden. Rødovre forekommer lukket og slukket.

Her er mørkere på Damhusengen end buldrende, Mhaanna lyser græsset op med lommelygten i sin iPhone, men vi kan slet, slet ikke se over på den anden side, og jeg synker i flere gange, fordi der her langt fra er drænet som på en fodboldbane.

Ovre på Vanløse-siden er der et åbent værtshus her en times tid inden midnat. Jeg stiller mig på tæerne og klemmer næsen mod ruden. De ryger derinde, de pulser. Og der ser ikke ud til at være et ledigt bord.

Vi ender med hver vores dåseøl fra 7-Eleven i bidende aprilkulde på Vanløse Torv. Vi skutter os på bænken, mens jeg prøver at beslutte, om det interview, vi skal ende med at lave,

skal handle mest om musik, seksualitet, etnicitet eller noget helt fjerde. Vi taler om franske film og techno, om udsigterne for fred i Mellemøsten.

Ramez Mhaanna er 31, klassisk pianist, født og opvokset på Indre Nørrebro i København. Det i sig selv gør ham lidt speciel, for folk med den baggrund er koncertverdenen ikke proppet med. Og så er han endda uddannet på konservatoriet i Moskva.

Der på bænken på Vanløse Torv kniber jeg øjnene sammen og kigger ordentligt på ham.

Efter et minuts tid er det, som om jeg ville kunne skrive en ordrig reportage alene om, hvordan alle følelser og fornemmelser flimrer hen over hans ansigt: glæde, irritation, utålmodighed, alt imens mine egne ansigtsmuskler fryser fast i ét udtryk.

Han er svær at holde fast på. Vi når først lige at mødes uformelt en første gang i foråret efter en *launching* i Københavns Musikhus for hans nye album, før han, nærmest fra den ene dag til den anden, tager på vandretur i de provencalske bjerge. Alene, »men man møder jo nok nogen«, som han siger med den der tillid til skæbnen og sit eget talent for at skabe kontakt, som man godt kan misunde.

Senere er der lige de der to ugers studieophold på San Cataldo ved Amalfi-kysten og hurtigt i rap et par uger på legatophold ude i det barske ingenting i Lofoten – og en uges ferie i bjergene i Kasakhstan.

Rul på r'et

En dag besøger jeg Ramez Mhaanna i hans værelse i en lejlighed ved Sankt

Hans Torv i København. Han er ved at pakke kufferten til San Cataldo, hvor han skal komponere – og øve lidt på det Steinway, refugiet har stående.

»Badeshorts? T-shirts? Det er et godt spørgsmål«.

Skal vi lige tjekke vejret?

»Jeg tænker mest shorts. Men mon ikke jeg kan købe dem i Amalfi? Hm, lad os se«.

Han tager sin mobiltelefon op, klikker på vejrappen og scroller lidt ned.

»Argh! Prøv at se, hvad den siger! Den siger regn, regn, regn! Det er en hel uge frem. Ja... Jeg tror ikke på det, jeg vælger ikke at tro på det«.

Men der er nok pænt varmt alligevel her i slutmaj.

Mhaanna scroller videre.

»Faktisk ikke så... Omkring de 20, 18-20 grader. Nå, jeg skal i vandet alligevel. Så kan jeg få varmen på vej op ad trapperne til klostret«.

»Jeg vil dele opholdet op i noget øvning og noget komposition. Jeg tror ikke, jeg kommer til at sidde så meget på mit værelse. Hver dag skal jeg bruge nogle timer foran det flygel, og nogle dage vil jeg bruge på at tage til Pompeji eller Capri«.

Dit navn..., begynder jeg, for jeg har haft måneder til at øve mig i det der-hjemme.

Ruller man på r'et?

Jeg hørte på et tidspunkt Mhaanna lære en tilhører efter en koncert, at fornavnet ikke er spansk, og at der dermed ikke er tryk på sidste stavelse af fornavnet. Jeg har været til koncerter med ham og set ham jonglere efter forestillingen med sit danske, sit arabiske og sit russiske.

»Vil du høre den rigtige version«, spørger han mig.

»Rrrååm«, siger han med åben mund, så jeg kan følge hans tunges placering.

»A'et et er et arabisk a. Og man skal summe på z'et. Navnet betyder 'symbol'«.

»Mhaanna skal udtales med et lidt længere n, end du bruger«.

A'erne i Mhaanna er flade danske a'er. Og man udtaler h'et.

»Det betyder den glade, den, der er glad. 'Haanna betyder glæde'. 'Mhaanna', den der er glad«.

Ko i flammer

På et pizzeria i Indre København engang tidligt i maj har Ramez Mhaanna lige bestilt en omgang ko i flammer, som den hedder. 'En moderne herrepizza'.

»De seneste uger har jeg haft et nyt gåpåmod til at ville mere med den solistiske karriere«, siger han.

Det undrer mig ikke. Det har man godt kunnet følge.

Tidligere på dagen lagde han et link ud på Facebook til en ny, overordentligt jublende anmeldelse fra magasinet The Strad af hans ny plade med violinisten Christine Bernsted, 24 præludier af russiske Lera Auerbach.

Han illustrerede linket med en selfie, han havde taget i sin seng, smilende og med bar overkrop og en arm bøjet bag nakken.

»Det er godt at se, du har fået noget tøj på«, siger jeg, da vi mødes foran pizzeriaet for at snakke videre.

Han er klædt i en blomstret ►

■ »Det handler om at føle sig fri. Det handler om, at man lægger hænderne på klaveret med deres naturlige vægt, og så kommer lyden af sig selv. Det er den smukkeste lyd. Det handler om at få alle noderne med, men ikke så man bliver totalt fysisk anspændt i processen«, siger Ramez Mhaanna, et nyt, stort og ungt klavertalent.

skjorte med de sorte seler, som jeg har lært at forvente som en slags signatur.

Han har et flamboyant gen, selv om han ikke kan lide ordet. Og er lidt af en påfugl. Eksotisk. Der er ved at komme nye normer for, hvordan også mandlige solister markedsføres.

»Min ambition har ændret sig gennem årene«, siger han.

»Den er blevet større. Lige nu har jeg virkelig lyst til at spille solo og dykke ned i de store, legendariske værker. Som Rachmaninovs 3. klaverkoncert. Som jeg lige har lånt på biblioteket igen. I nogle år har jeg dyrket det kammermusikalske, som jo er superspændende, men jeg har fået blod på tanden. Jeg vil gerne ud selv. Jeg mener på nuværende tidspunkt, at jeg vokser teknisk og musikalsk og får mere overblik. Jeg kan pludselig se løsninger på ting, jeg ikke kunne løse før«.

Det er ikke ligegyldigt, om man spiller klaver solo eller sammen med andre, for eksempel med en violinist eller i en trio i forbindelse med kammermusik. Selve ideen med kammermusik er, at ingen musiker overstråler de andre, men at man er totalt sammenspillet i en syntese. En solist er nødt til at skille sig ud, om vedkommende så spiller klaversonater solo-solo eller er solist i en klaverkoncert med orkester og dirigent.

Hvad sker der i én, når man går fra kammermusiker til solist?

»Det kræver en vis arrogance og

egoisme. Til en vis grad. Men jeg synes også, at jeg understreger en ydmyghed og respekt over for musikken og de store komponister, der har skrevet den«.

Han smiler.

»Man skal gå på scenen med den der følelse af, at »I'm a star, honey!«, og han slår ud med armene.

Tada!

»Man ved, man kommer derud og skaber kunst, og hvis der er nogen, der ikke kan lide det, får de ikke pengene tilbage. Der er folk, der har fortalt mig, at jeg er god på scenen, men der er en nervøsitet hver gang, jeg går på scenen, og den tror jeg fortsætter altid. Man er bare spændt, mere som solist end som kammermusiker, vil jeg sige. Som solist mærker man, at alle ører og øjne er rettet mod én«.

»Man skal nok i endnu højere grad være selvcentreret. Det hjælper, at jeg føler, jeg har noget meget vigtigt at sige. Alle, tror jeg, også de helt store, Svjatoslav Richter og Emil Gilels, kæmpede med nerver. Jeg tror faktisk, det kom med alderen. Man står jo nøgen derinde og blottes sin sjæl og sin teknik og sit tankevæsen, så det er en nervepirrende oplevelse. Og så har tilhøreren måske lige hørt sonaten spillet af en stor stjerne«.

Nu er det bare ikke nok længere

Ramez Mhaanna debuterede fra Det Kongelige Danske Musikkonservatorium i 2022, men har optrådt jævnligt hele sit voksenliv. Sideløbende

■ Det lå ikke i kortene, at Ramez Mhaanna skulle blive pianist: »Min far ville helst have, at jeg blev tandlæge eller jurist og tjente penge og bidrog til, at vi kan bygge en tredje eller fjerde etage på huset i Libanon. Billedligt talt«. Her ses Ramez Mhaanna i Musikhuset København under prøverne på en stor solokonzert, han gav i sommer på koncertsalens Steinway.

har han som så mange konservatorieuddannede haft elever for at supplere indkomsten, men han er ved at slippe undervisningen for at tage det store dybe udspring som solist.

»Jeg havde selv min første lærer, russiske Olga, her i København. Hun gjorde mig bare klar. Hun ville ikke tale mig ned eller demotivere mig, men hun forberedte mig på, at det der med musikken ikke var noget, jeg skulle regne med. Hun forberedte mig på, at musikerkarrieren er svær, og at der ikke nødvendigvis er en musikerkarriere efter konservatoriet. Sjovt nok, selv om hun var den, som samtidig skubbede mig til at tage til Moskva og studere, da jeg var 18«.

I flere år tænkte Mhaanna, at han ville stille sig tilfreds med et job på en musikskole.

»Men nu er det bare overhovedet ikke nok. Det har været fint nok at undervise og til tider ganske sjovt, og det gav noget stabilitet. Men det er bare ikke min store drøm. Det har hidtil været fint nok med kammermusik, men nu er det heller ikke nok«.

Det stod klar i foråret 2023, at Ramez Mhaanna var ved at være et navn, man skulle lægge mærke til – måske ligefrem lægge planer efter.

Der gik fantastiske fraser om hans debut i efteråret, og i løbet af ingen tid udkom der to plader med ham: klaverstykker af Niels Viggo Bentzon, en komponist, som jeg tænkte, at tiden nok var løbet lidt fra, men en dag så jeg, at jeg havde strea-

BLÅ BOG

Ramez Mhaanna

Pianist, født i København 1992. Søn af libanesiske far og russisk mor.

Uddannet fra Gnesins Musikakademi i Moskva 2011-2015 og Det Kongelige Danske Musikkonservatorium Solistklasse 2018-2022.

Spiller med violinisten Christine Bernsted til Copenhagen Pride søndag 13. august kl. 17-17.45 på Rainbow Stage på Rådhuspladsen, København.

Optræder ved flere lejligheder i løbet af efteråret og vinteren. Blandt andet har hans egen forestilling, 'Romeo og Julie', 2. december premiere på intimsenen på Malmö Musikteater, produceret af Malmö Stadsteater.

met pladen over en håndfuld gange.

Straks efter var jeg til en ny launching af en plade, nemlig 24 præludier af russiske Lera Auerbach, indspillet af Mhaanna og hans mangeårige duopartner, violinisten Christine Bernsted. Den har jeg hørt endnu mere end Bentzon. Indimellem undersøger jeg, om nogen har arrangeret en koncert et sted med musikken, indtil videre forgæves. ▶

I forbindelse med begge udgivelser var der reception og en lille koncert i Musikhuset København.

Efter Auerbach-minikoncerten med de vildeste fortissimo-akkorder og øjeblikke af stor, bjergtagende skønhed står jeg sammen med Ramez Mhaanna, da en ung mand høfligt bryder ind og begynder at tale til ham på engelsk. Fyren er overvældet af musikken og må lige komme af med det. Han er egentlig i København på grund af hårdrockfestivalen Copenhell.

»Åh, hva'«, siger han skødesløst, »det er jo alt sammen bare musik«.

Jeg tror, det er den aften, vi går videre med hans ukrainske veninde, op på Vesterbrogade og drikker dyre cocktails på en eksklusiv smugkro. Ramez er glad.

Familien i Libanon

»Sidst jeg var i Libanon, var i juni sidste år«, fortæller Ramez Mhaanna mig en eftermiddag der, hvor han bor.

»Vi kørte ned ad motorvejen fra Beirut mod syd, hvor min familie er fra, og det var bælgrødt. Der var ingen elektricitet. Der plejer at være et nateliv, men de har kun råd til elektricitet halvdelen af dagen. Ingen biler. Det var nærmest lidt øde. Det var slemt nok i forvejen«.

Mhaannaerne bor i en landsby tæt på Tyros, eller Tyr, 80 kilometer syd for Beirut. Familien har et stort hus, bygget af Ramez' farfar (»den store Ramez«, som han siger). Meningen

med huset var, at det skulle have fire etager, og at Ramez' fars familie fra Danmark skulle have dens egen etage. Men de tre øverste etager blev aldrig bygget færdig.

»Min familie er shiamuslimsk og kender kun til klassisk musik i teorien. De er glade for, at det går mig godt, men aner ikke, hvad jeg laver«.

Når bedstefarens bror skal anskueliggøre for de andre, hvad Ramez laver i Danmark, laver han en gestus for at spille violin.

»Tror du, at det vil skaffe dig en god løn i fremtiden?«, spørger han så.

Ramez Mhaanna griner.

»Når man er der i huset, bliver man bare favnet af de der 15 tanter og 100 fætre og kusiner, men vi har jo meget forskellige liv og interesser. Man er mange mennesker hele tiden. Det er altid sjovt og hyggeligt i 20 minutter ad gangen, men alle råber hele tiden. Der er altid 14 børn og 7-8 voksne hjemme samtidig«.

»Min farfar havde en vogn og var taxachauffør *basically*. Min far startede vistnok på en jurauddannelse, men så kom borgerkrigen. Han var lidt i hospitalsvæsenet under krigen, drog afsted og arbejdede på arabiske restauranter i det meste af verden, da han var i 20'erne. I asiatiske lande. Han endte i Danmark omkring 1990. Jeg er fra 1992. Jeg har tre småbrødre. De er 25, 18 og 11«.

Hans far ernærer sig som taxachauffør i København.

Fordi Ramez Mhaanna er uddannet fra konservatoriet i Moskva, og

Ramez Mhaanna er pianisten, der splinter glasloftet for danske klassiske pianister af anden etnicitet. »Man skal have stærke fingre for at artikulere, hver node skal have en præsens«, siger Ramez Mhaanna, der prøver på sit glansnummer, Schumanns Toccata, i Musikhuset København.

hans mor er russiskfødt, er jeg gået ud fra, at hun nok var klaverlærer i Moskva, inden hun kom til Vesten.

»Nej, overhovedet ikke!«, udbryder hendes søn i sit værelse i en lejlighed på Sankt Hans Torv i København.

Moren tog en bachelor i handel i Moskva, blev datalingsvist fra CBS i København og var den, der introducerede sønnen til vestlig kultur, deriblandt klassisk musik, malerkunst, film og litteratur.

»Min far ville helst have, at jeg blev tandlæge eller jurist og tjente penge og bidrog til, at vi kan bygge en tredje eller fjerde etage på huset i Libanon. Billedlig talt«.

Forældrene mødtes på et asylcenter og forelskede sig, en landsbydreng fra et lukket shiamuslimsk samfund i Libanon og en veluddannet kvinde fra den russiske hovedstad.

»De bor dernede ad gaden«, siger han og peger ud ad sit vindue, ned ad Guldbergsgade, som fører ud mod Ydre Nørrebro.

»Three blocks from here, in the ghetto«, smiler han.

Hvis området omkring Ramez' nuværende bopæl på Sankt Hans Torv også er en ghetto, er det for de yngre kreative.

Ramez og 'Vincent'

Hans russiske mor såvel som hans far er muslimer. Moren er ikke »russisk russer på den måde«, siger han, men ud af tatarslægt.

Han gik til klaverspil, fra han var ni, og spillede soliststemmen i Griegs

klaverkoncert med et amatørorkester, da han var helt ung teenager. Han skrev filmmanuskripter, for da han gik på gymnasiet på Frederiksberg, var det film, han ville lave. Han lyttede til det amerikanske heavymetalband Slipknot og tændte på deres aggression.

I slutningen af 2. g skrev han et manuskript, som handlede om en homoseksuel dreng, Vincent, som han ville vise til sin mediefagslærer for at få hans kommentar til det.

Men nogle klassekammerater anede, at hans taske gemte på en hemmelighed og læste manuskriptet, mens Ramez Mhaanna var væk. Flere måneder senere brugte en af drengene navnet 'Vincent' med betydende eftertryk i en sætning, og Ramez var helt slået ud. I forvejen var han, med egne ord, klassens 'weirdo', en dreng som sad på øverste etage på sin skole og lyttede til Beethovens 8. symfoni, mens han røg en smøg ud ad vinduet, og sneen faldt udenfor.

Det centrale i manuskriptet var hovedpersonens homoseksualitet.

»Det var ...«.

Ramez Mhaanna tager en mundfuld luft ind og glipper hurtigt med øjnene.

»... ikke noget, jeg fandt nogen accept af«.

Han holder en ny pause, og jeg kan se tårerne i han øjne.

»Nogen steder. Ikke i nogen af de kulturer, jeg var i. Ingen accept«.

»Min mission i gymnasieårene var at bevise, at seksualitet ikke var ►

noget vigtigt. Vise, at man kunne være en god muslim og kunstner samtidig, prøve at samle de der brudelementer af forskellige kulturer og vise, at det kan man godt. Man kan godt komme fra en muslimsk baggrund ... spille Liszt og spille Chopin«.

Der var ingen rollemodeller?

Jeg sidder på den anden side af bordet og mærker en tilskyndelse til at gå om på den anden side og trøste ham. Fortidens traume står at læse i hans ansigt og hans tårer i øjnene, ned ad kinderne. Og det er teenageårene, kulturforskellene og seksualiteten oven i hinanden.

»Ingen overhovedet. Der var ingen åbne homofyre på gymnasiet. Jo, der var en, de gjorde grin med, som gik i en parallelklasse, og da jeg havde skrevet det manus, var det bare et manus. Jeg vidste måske, det handlede om mig, men jeg ville ikke indrømme det over for mig selv«.

Det var fredag han opdagede, at klassen havde kendt til hemmeligheden og hans manuskript længe. Weekenden, der fulgte, ændrede hans liv.

»Jeg øvede på klaveret og havde det forfærdeligt, men for første gang indrømmede jeg over for mig selv, at jeg følte mig tiltrukket af mænd. Jeg kom tilbage til gymnasiet med en meget rankere ryg. Jeg kom fra en muslimsk kultur, der handlede om, at man skulle være ydmyg og sød, og hvis nogen var ond ved dig, skulle du bare være den gode hele tiden, være nice, aldrig sige imod. Når nogen hvædede ad mig, sagde jeg aldrig noget tilbage«.

I 3. g tog han til stranden i Libanon med en fætter, og de drak to Bacardi Breezers og lå og lyttede til Rachmaninovs 2. klaverkoncert. Det var første gang, han drak alkohol, og han kiggede op til stjernerne.

»Wooooow!«, siger han her halvandet årti senere, stadig fortryllet af at være ung og have kastet et åg af sig.

Firhændigt med kæresten

Det, vi ikke har snakket om endnu, er det med seksualiteten i forhold til dine forældre, siger jeg nærmest som en eftertanke.

Jeg har skrevet i min blok, at jeg skal spørge, men vi har været sammen så mange gange allerede, Ramez Mhaanna og jeg, at jeg tænker, at hvis der er noget for en journalist 'at komme efter', ville jeg nok vide det allerede.

»Nå, ja«, siger han, og jeg forbereder mig så småt på, at vores snak er ovre for i dag.

Jeg ved slet ikke, om der er noget at snakke om. Hvordan var det med det?

Mhaanna trækker vejret dybt. Glipper hurtigt med øjnene igen.

»Den her artikel skal ikke hate på mine forældre«, siger han, »men det er fakta: Jeg fik nul støtte«.

»Jeg sprang først ud for mine forældre, da jeg var 21. Jeg boede i Moskva på det tidspunkt, men kom til København for at spille en koncert på Russisk Center for Videnskab og Kultur på Vester Voldgade med min daværende kæreste. Vi spillede firhændigt og lidt solo hver«.

»Det var midt på vinteren. Jeg var lidt nedtrykt i den tid. Det var mit tredje år i Moskva, mit andet år på bacheloren. Lige pludselig syntes mine

forældre, at de kunne se, at jeg var ked af det, og jeg skulle en tur til Libanon. Og fuck det der Moskva, de var altid imod, at jeg skulle til Moskva«.

Også din russiske mor?

»Også min mor, meget endda. Og det der med at gøre musik til en profession. Hun ville gerne have, at jeg kunne spille klaver, men da jeg i mine teenageår virkelig blev bidt af det, var det sådan: 'Nej, lad være! Stop! Det var ikke derhen, jeg skulle'. Men det var jo ustoppeligt allerede. Jeg havde fundet ud af, at jeg kunne noget, og at jeg havde lyst til at udforske det«.

■ »Jeg kom fra en muslimsk kultur«, siger Ramez Mhaanna, »der handler om, at man skal være ydmyg og sød, og hvis nogen er ond ved dig, skal du bare være den gode hele tiden, være nice, aldrig sige imod«.

»De prøvede at stoppe, at jeg tog til Moskva, og ville have, at jeg blev hjemme, hvor de kunne have lidt mere indflydelse«.

På ret køl

Hvor tabuiseret var homoseksualitet i det miljø?

»Det er jo ikke noget, der findes. Der er et homomiljø i Beirut, tror jeg, men jo ikke i nærheden af vores landsby. Min onkel sagde til mig, at homoseksuelle rangerer lavere end dyr, fordi de går imod deres naturlige drifter«.

Da han var hjemme i København

med kæresten for at spille koncert og til stadighed var ugift, besluttede forældrene at tage ham med på en tur til Libanon, hvor tanken var at finde en sød pigekæreste til ham fra nabolandsbyen.

De ville få ham 'på ret køl', var tanken. Han er overbevist om, at de mente, at han ville få det bedre nede ved familien, hvor han kunne få »noget god mad og nogle gode råd«.

Ramez' liv var med andre ord ved at køre af sporet i forholdet til forældrenes værdier. Han fortæller, at de mente, at han skulle droppe musikken, om han så nok så meget studerede

det på et elitekonservatorium i Moskva. Han skulle være tandlæge helst.

»De ville have, at jeg aflyste mit fly tilbage til Moskva, og at min kæreste tog tilbage alene. Og jeg skulle så til Libanon. Det dur ikke med de der piger, tænker jeg, og på vej ud af døren siger jeg: »Mor, jeg er homoseksuel.« »Du skal tale med din far, jeg kan ikke håndtere det«, sagde hun«.

Ramez Mhaanna kigger på mig over bordet og går videre:

»Okay, så på vej i bilen siger jeg til far: »Far, jeg er lute«.

Lute henfører til profeten Lots folk i Første Mosebog, dem fra Sodoma og Gomorra, eufemistisk for homoseksuelle, når man ikke har lyst til at sætte direkte ord på.

»Han tror ikke på det i starten. Jeg insisterer mere og mere, fordi der ikke er nogen vej tilbage. »Du skal snakke med din mor om det«.

Han fortæller, at moren kommer ned til bilen.

»Det var det skide klaver, der havde gjort mig homoseksuel. Tjajkovskij og alt det der. Jeg sidder ved siden af min far på forsædet. Han havde svært ved at se mig i øjnene«.

Mhaanna forklarer:

»Min far kender det jo fra nogle af de der flamboyante kunder, han har

Jeg var bange for, at de ville komme, hele bundtet, og sige: Nu skal vi fikse dig!

en gang imellem i sin taxa, men det er i hvert fald ikke noget, der findes inden for familien. Det fandtes bare ikke!«.

Det er sådan noget, danskere bliver, men ikke muslimer?

»Ja, fordi det er sådan en kulturel ting. Det er et valg, man træffer. Jeg græder meget nede i taxaen. Jeg tager ned der, hvor jeg bor med min daværende kæreste. Næste dag tager jeg til Moskva uden at tale med dem igen«.

Tilbage i Moskva ringer moren og spørger, om ikke Ramez Mhaanna kan lade være med at være homo. Blandt andet fordi det er synd for faren, at han ingen børnebørn får. Ramez Mhaanna får en fornemmelse af, at hun mener, at han bare skal indordne sig. Ofre sig, så familien kan fungere.

»Jeg skriver til min far på WhatsApp, men uden at få svar«.

Mægling i Libanon

Det tog seks år, før Ramez så sin far igen. Da han flyttede tilbage til København efter konservatoriet i Moskva, fik han en kontakt til moren og brødrene, men når han besøgte dem, og faren pludselig kom hjem, ignorerede faren ham. Der bliver aldrig talt om seksualitet i familien.

Ramez Mhaanna tog til sin farfars begravelse i Libanon.

»Og jeg var rædselsslagen, for min far skulle også være der. Jeg var bange for, at de ville komme, hele bundtet, og sige: Nu skal vi fikse dig!«.

Hans far er den ældste bror af 12 søskende, og i en konflikt med Ramez ville det være ham, de lyttede til.

»Men det blev faktisk løsningen på problemet«, siger han i dag.

»Jeg bliver virkelig glad over at tænke på det. Familien mæglede mellem os. »Vi ved, den er gal mellem jer. I vil ikke tale om, hvad der er galt, og det respekterer vi, men kan du ikke blive venner med din far?«. »Det er ham, der ikke vil tale med mig«. Der var en respekt for det private, de ville ikke presse mig«.

Efter begravelsen kører Ramez Mhaannas far ham til lufthavnen i Beirut.

»Og så løser det sig. Han fælder en tåre og siger, at han elsker mig«.

»Bilturen tager tre timer fra Syddanmark til Beirut. Jeg havde næsten lært at leve uden ham. Jeg kunne godt mærke, at resten af familien, nok især kvinderne, havde hevet ham lidt i ørerne. Stemningen var lidt lettere«.

»Vi bryder endelig barrieren, lige inden jeg skal ind til check-in. Så får jeg endelig den krammer, jeg ikke har fået i seks år. Vi kysser hinanden på kinden og omfavner hinanden inde i lufthavnen. Der var også et par fætre og kusiner med, som jeg krammede først. Så kom turen til min far«.

Selv græd han ikke, Ramez.

»Min fars accept er ikke en nødvendighed, men jeg er glad for og lettet over vores genforening. Og da det gik op for mig, at de ikke ville hænge mig i et figentræ, blev jeg bare bekræftet i, at selvfølgelig var jeg familie. Selvfølgelig var jeg det. Jeg er den ældste søn, den ældste søn har en særlig status. Jeg har en kanontur hjem, jeg har det godt«.

I dag er forholdet nogenlunde normaliseret.

»De er vist ret stolte af mig. De praler af mig hele tiden, så ... De var til min debut og er skideglade for mine album. Jeg ser dem en gang imellem. Jeg kommer der til brunch, hvor min far laver mad. Han er ikke så woouuw åben omkring vores forhold, der er mere sådan ... ja ja. Han er for stolt til at vise for mange følelser, men ellers jo bare et fint neutralt farsøn-forhold«.

»Kender du den der tv-serie 'The White Lotus'?«.

Jeg nikker.

»Vi så et halvt afsnit sammen. Åh, det skal vi altså gøre noget mere! Det gjorde vi så meget, da jeg var barn. Det var nogle gode moments«.

Vi sidder lidt på hans værelse. Egentlig skal han pakke til turen til Syditalien i morgen. Vi kunne også gå en tur. Solen skinner i København.

Skal vi gå?

»Wow, en rollercoaster«, siger han, mens han rejser sig.

Jeg spørger ham, om han aldrig var fristet til bare at gå på kompromis og leve et liv i stilhed og hemmelighed.

»Jeg tror ikke, man i længden kan lægge skjul på noget. Jeg tror også, jeg er for ekspressiv ... Det ville være kommet ud på en anden måde. Det var Olga, min første klaverlærer i København, der kom med ideen til hele den der Moskva-tur. Selv om man med rette har en idé om, at homoseksualitet i Rusland er meget tabubelagt, så var det der, jeg virkelig blev venner med min seksualitet og fik min første drengekæreste«.

Vi har låst bag os.

»Skal vi?«.

Ja, lad os.

michael.bo@pol.dk

DET NY TEATER

Guddommelig morsom musical

SISTER ACT

Baseret på filmen

HALLØJ I KLOSTERET

Danmarkspremiere 21. september

Musik Alan Menken Sangtekster Glenn Slater
Manuskript Cheri Steinkellner og Bill Steinkellner
Yderligere tekst Douglas Carter Beane
Iscenesættelse og koreografi Lee Proud
Scenografi Simon Wells Lysdesign David Howe

Julie Steincke | Marianne Mortensen | Al Agami | Anne Herdorf
Pia Rosenbaum | Tomas Ambt Kofod | Henrik Lund m.fl.

Billetter: 33 25 50 75 eller detnyteater.dk

Opføres ons-tors. 19.30, fre. 20, lør. 15 og 20 & søn. 15